

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

บทเพลงที่คริสตจักรแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยใช้ร้องในการนมัสการและกิจกรรมทางศาสนา มี 3 ประเภท ได้แก่

1. เพลงสดุดี (Psalm)
2. เพลงนมัสการ (Hymn)
3. เพลงสรรเสริญ หรือเพลงสั้น (Spiritual Song or Gospel Hymn)

การใช้เพลงร้องทั้ง 3 ประเภทนี้ ถือเป็นปฏิบัติตามที่บันทึกไว้ในพระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาใหม่ (The New Testament) จากหนังสือ โคโลสี 3 : 16 ความว่า "จงให้พระวาตะของพระคริสต์ดำรงอยู่ในตัวท่านอย่างบริบูรณ์ จงสั่งสอนและเตือนสติกันด้วยปัญญาทั้งสิ้น จงร้องเพลงสดุดี เพลงนมัสการ และเพลงสรรเสริญด้วยใจไมโทนาขอบพระคุณพระเจ้า" และยึดรูปแบบของดนตรีคริสตจักร ของคริสตจักรโปรเตสแตนต์ คณะเพรสไบทีเรียน เป็นบรรทัดฐาน คือ ความเรียบง่าย (Simplicity) และ ความสงบเสถียร (Modesty)

เพลงร้องทุกประเภทของคริสตจักรต่าง ๆ ทั่วโลกมีพื้นฐานและพัฒนามาจากเพลงสดุดีทั้งสิ้น กล่าวคือ เพลงสดุดี หมายถึง เพลงของชาวยิวสมัยโบราณที่ใช้ร้องเพื่อนมัสการและสรรเสริญพระเจ้า ปรากฏในหนังสือสดุดี (Psalm) ซึ่งเป็นหนังสือเล่มหนึ่งในพระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิม (The Old Testament) อิทธิพลและสาระสำคัญของเพลงสดุดีที่ปรากฏในเพลงนมัสการและเพลงสรรเสริญในปัจจุบัน ได้แก่

1. การนำเนื้อร้องเพลงสดุดีมาใช้โดยตรง โดยแต่งทำนองประกอบใหม่
2. รูปแบบการแต่งเนื้อร้องเพลงสดุดี ถูกนำมาเป็นข้อกำหนดในการแต่งเนื้อร้อง เพลงนมัสการคือ การแต่งในลักษณะของบทหรือกรอง
3. วิธีร้องเพลงสดุดีที่เรียกว่า Antiphonal Singing ได้พัฒนาเป็นการร้องสลับกันระหว่างเนื้อร้องแต่ละข้อ (Verse) กับข้อร้องรับ (Refrain) ของเพลงนมัสการ และวิธีร้องเพลงสดุดีที่เรียกว่า Responsorial Singing เป็นแนวคิดทางศาสนศาสตร์ที่กำหนดให้การร้องเพลงนมัสการจบด้วยการร้องอาเมน

4. เพลงนมัสการได้รับอิทธิพลมาจากเพลงสดุดีที่ใช้ร้องในพระวิหารและเพลงสรรเสริญหรือเพลงสั้น ได้รับอิทธิพลมาจากเพลงสดุดีที่ใช้ร้องในธรรมศาลา การนมัสการในพระวิหารเป็นการนมัสการอย่างเป็นทางการ มีการประกอบศาสนพิธีเช่น การกระทำสัตวบูชาหน้าแท่นบูชาและพิธีแห่หีบพันธสัญญา ในขณะที่การนมัสการในธรรมศาลาเป็นการนมัสการอย่างไม่เป็นทางการ เช่น การศึกษาพระคัมภีร์ การอธิษฐาน และการสันทนาการ

ถึงแม้ว่าเพลงนมัสการและเพลงสั้นได้รับการพัฒนามาจากพื้นฐานเดียวกัน ซึ่งมีความคล้ายคลึงกันมาก แต่ก็มีความแตกต่างบางประการ และมีการพยายามกำหนดลักษณะ รูปแบบของเพลงให้มีความแตกต่างที่ชัดเจนขึ้น เพื่อความเข้าใจและชัดเจนในการนำมาใช้ให้เหมาะสมสอดคล้องกับรูปแบบการนมัสการในโอกาสต่าง ๆ

ตารางที่ 1.1 ข้อเปรียบเทียบระหว่างเพลงนมัสการและเพลงสรรเสริญ (เพลงสั้น)

เพลงนมัสการ	เพลงสรรเสริญ (เพลงสั้น)
1. การแต่งเนื้อร้องอยู่ในลักษณะของบทร้อยกรองซึ่งถูกกำหนดอย่างเป็นแบบแผน	1. การแต่งเนื้อร้องอยู่ในลักษณะของบทร้อยแก้วซึ่งไม่ได้กำหนดเป็นแบบแผนมีอิสระในการแต่ง
2. สี่ล้าจังหวะ ทำนองเรียบง่าย มีความกลมกลืนกันตลอดทั้งเพลง ทำนองประกอบจะสอดคล้องกับระบบการแต่งเนื้อร้อง	2. สี่ล้าจังหวะทำนองมีความหลากหลายเข้าใจเน้นที่อารมณ์ของผู้แต่ง แปรเปลี่ยนไปตามสมัยนิยม
3. นำเอาวิธีการร้องแบบ Antiphonal Singing มาพัฒนาเป็นการร้องเนื้อร้องสลับข้อร้องรับ	3. ไม่คำนึงถึงหรือเคร่งครัดต่อวิธีการร้องแบบ Antiphonal Singing
4. นำเอาวิธีการร้องแบบ Responsorial Singing พัฒนาเป็นการร้องอาเมนในตอนจบของเพลง	4. ไม่มีการร้องอาเมนในตอนจบของเพลง
5. ไม่มีทำทางประกอบ	5. สามารถกำหนดทำทางประกอบและเคลื่อนไหวร่างกายได้
6. ใช้ร้องในการนมัสการที่เป็นทางการ	6. ใช้ร้องในการนมัสการที่ไม่เป็นทางการ
7. มีความเหมาะสมสำหรับผู้คนทุกเพศวัย สาขาอาชีพและสถานภาพ	7. มีความเหมาะสมเฉพาะกลุ่มคน

คริสตจักรในสังกัดสภาคริสตจักรในประเทศไทย มีรูปแบบการใช้เพลงร้องอย่างชัดเจน และปฏิบัติสืบทอดต่อกันมาอย่างยาวนานและต่อเนื่อง เพลงนมัสการใช้ร้องในการนมัสการที่เป็นทางการ เช่น การนมัสการเช้าวันอาทิตย์ และการนมัสการที่มีการประกอบศาสนพิธีต่าง ๆ ส่วนเพลงสั้นใช้ร้องในการนมัสการที่ไม่เป็นทางการ เช่น การศึกษาพระคัมภีร์ การประชุมอธิษฐาน การสนทนาภาวนาในการไคร้ครวญเข้าถึงธรรม (Retreat) หรือค่ายอาสาพัฒนา (Work Camp) เป็นต้น แต่ปัจจุบันคริสตจักรมีความผันผวนและการเปลี่ยนแปลงการใช้เพลงร้องมากขึ้น เมื่อปรากฏว่าอนุชนของคริสตจักรในปัจจุบันไม่ใช้เพลงนมัสการ ในการนมัสการพระเจ้า แต่นิยมใช้เพลงสั้น หากอนุชนไม่ใช้เพลงนมัสการ คริสตจักรในอนาคตก็จะไม่รู้จักเพลงนมัสการ ซึ่ง ณ ปัจจุบันมีคริสตจักรที่หันมาใช้เพลงสั้นมากขึ้น เริ่มตั้งแต่เพลงนมัสการ ข้อมูลปรากฏชัด คือ จากการสอนวิชา เพลงนมัสการ(Hymnology) ของผู้วิจัยในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคริสต์ศาสนศึกษา คณะศาสนศาสตร์แมคกิลวารี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2540 เป็นต้นมา ปรากฏว่านักศึกษาส่วนใหญ่ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 80 ของจำนวนนักศึกษาในแต่ละรุ่น ไม่รู้จักเพลงนมัสการ ไม่เคยได้ยินและไม่รู้จักทำนองเพลงนมัสการ โดยเฉพาะทำนองที่ใช้ประกอบเนื้อร้อง เพลงไทยนมัสการเนื่องจากคริสตจักรต้นสังกัดไม่ใช้เพลงนมัสการในการนมัสการพระเจ้า คริสตจักรบางแห่งอนุญาตให้อนุชนแยกตัวออกไปจัดการนมัสการเช้าวันอาทิตย์เอง และให้อิสระในการจัดรูปแบบการนมัสการและการใช้เพลงร้อง ซึ่งอนุชนจะนิยมใช้เพลงสั้น ไม่นิยมใช้เพลงนมัสการ คริสตจักรบางแห่งจัดการนมัสการ 2 รอบ โดยรอบแรกเป็นการนมัสการโดยใช้เพลงสั้น ส่วนอีกรอบหนึ่งเป็นการนมัสการโดยใช้เพลงนมัสการ คริสตจักรบางแห่งนมัสการรอบเดียว แต่ใช้ทั้งเพลงสั้นและเพลงนมัสการปะปนคละกันไป ปรากฏการณ์ที่คริสตจักรไม่ใช้เพลงนมัสการมีมากขึ้น และสะท้อนออกมาที่ผลการดำเนินงานของโครงการประพันธ์เพลงเพื่อใช้ในการนมัสการพระเจ้า ครั้งที่ 1 ปี พ.ศ.2546 ซึ่งจัดโดยภาควิชาดุริยศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ โดยการสนับสนุนจากกองทุน Paul Lauby ปรากฏว่าจำนวนเพลงที่มีผู้ส่งเข้าประกวดจากบุคคลและคริสตจักรทั่วประเทศ จำนวน 52 เพลง มีเพียงเพลงเดียวที่มีคุณลักษณะเข้าข่ายความเป็นเพลงนมัสการ สะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์การใช้เพลงร้องในการนมัสการของคริสตจักรตลอดจนภาวะการขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องเพลงร้องที่ใช้ในการนมัสการตามแนวทางปฏิบัติของสภาคริสตจักรในประเทศไทย

ภาวะเช่นนี้อาจทำให้เกิดความขัดแย้งทางความคิด ความเข้าใจ ซึ่งกระทบถึงความเชื่อ และหลักข้อเชื่อทางศาสนศาสตร์ จะนำมาซึ่งวิธีและรูปแบบการปฏิบัติศาสนกิจที่คลาดเคลื่อนไปจากแนวปฏิบัติของคริสตจักรแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย เป็นปัญหาที่ควรได้รับความสนใจ จึงเป็นที่มาของการศึกษาข้อเท็จจริงในปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสาเหตุที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้เพลงร้องในการนมัสการ
2. ศึกษาผลของการเปลี่ยนแปลงการใช้เพลงร้องในการนมัสการที่มีต่องานคริสตจักร และงานศาสนกิจที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เรื่อง ภาวะการใช้เพลงร้องเพื่อการนมัสการของคริสตจักร
2. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรื่อง ภาวะการใช้เพลงร้องเพื่อการนมัสการของคริสตจักร จากบุคคล 2 กลุ่ม คือ
  - 2.1 ผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์เรื่องภาวะการใช้เพลงร้องเพื่อการนมัสการของคริสตจักร
  - 2.2 นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคริสต์ศาสนศึกษา คณะศาสนศาสตร์แมคกิลวารี ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2548
3. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจงคือคริสตจักรและกลุ่มอนุชนที่มีการเปลี่ยนแปลงการใช้เพลงร้องในการนมัสการและกลุ่มที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับงานดนตรีคริสตจักรโดยตรง ประกอบด้วย
  - 3.1 ผู้อำนวยการฝ่ายคริสเตียนศึกษาและบรรณศาสตร์
  - 3.2 ผู้อำนวยการฝ่ายเผยแพร่พระกิตติคุณ
  - 3.3 ผู้ช่วยผู้อำนวยการหน่วยงานศิษยาภิบาล และศาสนศาสตร์ศึกษา
  - 3.4 อาจารย์ประจำผู้สอนวิชาดนตรีคริสตจักร คณะศาสนศาสตร์แมคกิลวารี
4. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในการสัมภาษณ์เชิงปฏิบัติการ ในโครงการวันระลึกเยาวชน Unity 2005
5. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล จากการร่วมเป็นคณะกรรมการแก้ไขและปรับปรุงหนังสือเพลงไทยนมัสการ สภาคริสตจักรในประเทศไทย
6. ศึกษาและตรวจสอบข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องเพิ่มเติม คือ บุคคลในกลุ่มตัวอย่างกล่าวหาตึง อ่างถึงและแนะนำ
7. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากงานเอกสาร

ข้อตกลงเบื้องต้น

การวิจัยครั้งนี้ยึดแนวทางและวิธีปฏิบัติด้านศาสนพิธีของสภาคริสตจักรในประเทศไทย ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของคริสตจักรเพรสไบทีเรียนคือการใช้เพลงไทยนมัสการในการนมัสการและการกำหนดขั้นตอนการนมัสการที่นำมาจากพระคัมภีร์อิสยาห์ บทที่ 6 ข้อ 1 - 9

สมมุติฐานการวิจัย

1. คริสตจักรมีปัญหาเรื่องความรู้ ความเข้าใจ เรื่องเพลงนมัสการในด้าน ประวัติความเป็นมา ลักษณะโครงสร้างทางดนตรี จุดมุ่งหมายและการนำมาใช้
2. ลักษณะเฉพาะตัวของเพลงนมัสการ โดยเฉพาะเพลงที่บรรจุไว้ในหนังสือเพลงไทยนมัสการฉบับสังคายนา ที่ทำนองค่อนข้างเรียบง่าย จังหวะค่อนข้างสม่ำเสมอ ไม่เป็นที่ดึงดูดใจ ลักษณะการเขียนโน้ตเพลงดูเหมือนทำให้ยากแก่การร้องและการเล่นเครื่องดนตรี ลักษณะของคำที่ใช้เป็นเนื้อร้องต้องอาศัยการแปลและตีความ ซึ่งยากแก่การเข้าใจ
3. แนวเพลงสมัยใหม่ และรูปแบบการนมัสการของกลุ่ม หรือคริสตจักรที่ไม่ได้สังกัด สภาคริสตจักรในประเทศไทยมีอิทธิพลต่ออนุชนและคริสตจักรของสภาคริสตจักรในประเทศไทยเป็นสาเหตุทำให้เกิดภาวะการเปลี่ยนแปลงการใช้เพลงร้องในการนมัสการ
4. สภาคริสตจักรในประเทศไทยไม่มีการจัดการเรื่องดนตรีคริสตจักรอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง ไม่มีหน่วยงานและผู้รับผิดชอบในระดับต่างๆ ในขณะที่ระบบการจัดการศึกษาด้านดนตรีคริสตจักรไม่มีประสิทธิภาพทำให้คริสตจักรขาดผู้นำด้านดนตรีคริสตจักร

นิยามศัพท์เฉพาะ

การนมัสการ หมายถึงรูปแบบการนมัสการหรือพิธีนมัสการตามแนวทางและวิธีปฏิบัติของ สภาคริสตจักรในประเทศไทย

เพลงนมัสการ หมายถึงเพลงร้องที่ใช้ร้องในการนมัสการของคริสตจักรนิกายโปรเตสแตนต์ เพลงไทยนมัสการ หมายถึงเพลงนมัสการของสภาคริสตจักรในประเทศไทยที่พิมพ์ไว้ใน หนังสือเพลงไทยนมัสการฉบับสังคายนาด้วยภาษาไทยพร้อมโน้ตสากล

เพลงสั้น หมายถึงเพลงร้องที่ใช้ร้องเพื่อสรรเสริญพระเจ้า ในโอกาสต่าง ๆ นอกเหนือจากพิธี นมัสการ ในพระคัมภีร์ใช้คำว่า เพลงสรรเสริญ

การเปลี่ยนแปลง หมายถึงความผิดแผกแตกต่างไปจากเค้าโครงเดิม ตั้งแต่ระน้อยถึงระดับมาก

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1) ทำให้ทราบสาเหตุที่แท้จริงที่เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้เพลงร้องในการนมัสการ รวมทั้งผลของการเปลี่ยนแปลงการใช้เพลงร้องในการนมัสการต่องานคริสตจักรและงานศาสนิกที่เกี่ยวข้อ 2) สามารถใช้เป็นแนวทางการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาการใช้เพลงร้องในรูปแบบของคริสตจักรแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ในระดับคริสตจักรท้องถิ่น ระดับคริสตจักรภาค และระดับสภาคริสตจักรในประเทศไทยและ (3 เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีคริสตจักรที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนางานดนตรีคริสตจักรของคริสตจักรต่อไป